

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea parțială a deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

ASCAROV Serghei XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.12.2018 – 22.02.2019;

Instanța de apel: 13.04.2019 – 21.05.2019;

Instanța de recurs: 06.12.2019 – 22.01.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 22 februarie 2019, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Ascarov S. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitatea legată de circulația drogurilor, etnobotanicelor, analogilor lor, precum și de gestionare a substanțelor chimice și farmaceutice pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, instanța a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei stabilite inculpatului pe o perioadă de probațiune de 2 ani.

Cerința procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3360 lei a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Baza factologică reținută de prima instanță în sarcina inculpatului: „Ascarov S., la 17 aprilie 2018, ora 18:53, în mun. Chișinău, pe str. Independenței 20/1, în ograda casei, observând angajații de poliție, a aruncat un pachet cu substanță cu aspect de bulgări de culoare albă care, conform Raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-1955 din 24 mai 2018 constituie substanță stupefiantă PVP, în cantitate de 9,421 grame, pe care a procurat-o de la persoane neidentificate prin intermediul aplicației „Telegram” cu scop de consum personal.

La 18 aprilie 2018, ora 18:20, prin acțiunea procesuală de cercetare la fața locului, de pe str. Grenoble 134/3 mun. Chișinău, de către angajații de poliție au fost ridicate 2 pachete: unul cu substanță cu aspect de bulgări de culoare bej deschis, care, conform Raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-1 627 din 25 aprilie 2018 constituie substanță stupefiantă PVP în cantitate de 162,564 grame și altul cu substanță de culoare roz, care constituie substanță psihotropă amfetamin, în cantitate de 18,133 grame, pe care le-a procurat de la persoane neidentificate prin aplicația „Telegram” cu scop de consum personal.

Conform Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.79 din 23 ianuarie 2006, PVP în cantitate ce depășește 1 (un) gram, constituie proporții deosebit de mari, amfetamin în cantitate ce depășește -1 (un) gram constituie proporții deosebit de mari. ”

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, *conform indicilor: circulația ilegală a drogurilor, fără scop de înstrăinare, prin procurarea ilegală a drogurilor, săvârșite în proporții deosebit de mari și fără scop de înstrăinare.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea neîncasării cheltuielilor judiciare de la inculpat, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea de la Ascarov S. a cheltuielilor legate de efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 3360 lei. În rest, sentința să fie menținută fără modificări.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat următoarele: sentința este neîntemeiată în partea respingerii cerinței acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare; în procesul urmăririi penale pentru constatarea, clarificarea și evaluarea circumstanțelor cauzei au fost suportate cheltuieli în sumă de 3360 de lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, actele confirmative fiind anexate la materialele dosarului penal; la emiterea sentinței, instanța nu a apreciat corespunzător dispozițiile art. 227 Cod de procedură penală, care atribuie cheltuielile pentru plata experților la categoria cheltuielilor judiciare, dar și dispozițiile art. 229 Cod de procedură penală, care prevăd că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat, nefiind identificate motive pentru a trece aceste cheltuieli în contul statului; astfel consideră că instanța de judecată urma să încaseze de la Ascarov S. suma de 3360 de lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, apelul procurorului a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat în beneficiul statutului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară în sumă de 3360 lei, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării

probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Conform prevederilor expuse în art. 229 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța poate elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanei care se află la întreținerea lor.

Potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Conform art. 75 alin. (3) al Legii nr. 68 din 14.04.2016, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sânt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin.(2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Potrivit prevederilor art. 2 al Legii menționate, ordonator al expertizei judiciare este organul de urmărire penală, instanța de judecată sau un alt participant al unui proces derulat conform legislației de procedură civilă, penală sau contravențională, care are dreptul de a dispune sau de a solicita în mod independent efectuarea unei expertize judiciare.

În acest context, instanța a reținut că, rapoartele de expertiză judiciară, au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii dacă substanțele depistate la locul comiterii infracțiunii de către inculpat se atribuie la categoria substanțelor stupefiante sau psihotrope, în urma săvârșirii infracțiunii de către inculpat, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina acuzării.

Astfel, instanța de apel a reiterat că, cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare la caz, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat oportun de a respinge cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul lui Ascarov S. a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară în mărime de 3360 lei. Toate aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul contestă cu recurs ordinar hotărârea acesteia, doar în partea neîncasării din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în quantum de 3360 lei.

Recurentul indică că instanța de apel, în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărârii, nu a luat în considerație faptul că, în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate

cheltuieli în sumă de 3360 lei, urmare a expertizei dispuse și petrecute în prezenta cauză penală, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Prin urmare, se constată că soluția instanței de apel de a respinge solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea de la Ascarov S. a cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual-penale în vigoare și anume: art. 227 alin. (1), 227 alin. (2) pct. 5), 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

Totodată, recurentul specifică faptul că legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat. Urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională efectuează efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea convenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală; întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului.

În astfel de circumstanțe, acuzarea consideră că cheltuieli de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Ascarov S. urmează să fie încasate din contul acestuia.

În aceeași ordine de idei, procurorul este de părerea că: instanța de apel a omis prevederile art. 4 alin. (1) ale Codului de procedură penală, conform cărora în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească; prin urmare, legea procesual-penală nu are caracter retroactiv și deci este irezonabil a fi invocate prevederile art. 8 și 10 ale Codului penal în partea ce ține de aplicabilitatea normelor procesuale penale; cu atât mai mult că suportarea cheltuielilor de judecată nu are nici un impact asupra agravării situației și stării în plan penal al inculpatului.

Drept urmare, la examinarea prezentei cauze penale, instanța de apel era obligată să se conducă de prevederile art. 4 alin. (1) ale Codului de procedură penală și să dispună soluția în conformitate cu art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căreia cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat, or altă careva normă la moment care ar prevedea obligația statului a suporta aceste cheltuieli nu este în vigoare.

În drept, procurorul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârea recurată este conformă legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să o afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz în partea chestiunii legate de recuperarea cheltuielilor judiciare.

Analizând criticele expuse de procuror, se constată că acesta contestă decizia instanței de apel preponderent din considerentul că, în opinia lui, instanța eronat nu a încasat cheltuielile judiciare de la Ascarov S. în cuantum de 3360 lei suportate de stat pentru efectuarea acțiunilor procesuale necesare pentru instrumentarea cauzei. Instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurent nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, de altfel și de prima instanță, în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Prin urmare, Colegiul Penal consideră vădit nefondată revendicarea procurorului în partea ce ține de pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, privitor la neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului pentru efectuarea expertizelor judiciare, dat fiind că, în dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul. În situația când efectuarea expertizei a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea acesteia urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat, nu din contul inculpatului, după cum pretinde recurentul.

O atare prevedere legală expresă se conține în dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, unde este stipulat că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală. Excepția despre care ne relevă legiuitorul cuprinsă în art. 142 Cod de procedură penală, nu este incidentă cauzei date.

Potrivit celor corect consemnate în decizia instanței de apel *efectuarea rapoartelor de expertiză chimică nr. 34/12/1-R-1955 din 24 mai 2018 (f.d. 10) și nr. 34/12/1-R-1627 din 25 aprilie 2018 (f.d. 22) a fost dispus de către organul de urmărire penală în vederea acumulării probelor care confirmă vinovăția inculpatului, fiind acțiuni procesuale ce țin de*

administrarea probatoriului în vederea posibilității formulării învinuirii și atragerii persoanei la răspundere penală, acțiune care este pusă în sarcina părții acuzării.

Totodată, Colegiul Penal notează că expresia „*poate fi obligat*” din dispoziția art. 229 Cod de procedură penală nu echivalează cu expresia „*este obligat*” la plata cheltuielilor judiciare.

Prin urmare, corect instanțele de fond au statuat că, plata pentru efectuarea acestor acțiuni procesuale nu urmează a fi încasată din contul inculpatului, întrucât atât normele procesual-penale relevante cauzei, cuprinse în art. 227 – 229, precum și cele din Legea specială nr. 68/2016 amintită supra, stabilesc că responsabilul pentru achitarea plăților încasate de la stat în folosul organelor îndrituite cu efectuarea expertizelor judiciare, sunt ordonatorii unor atare acțiuni procesuale.

La fel, instanța de recurs notează în acest aspect că, în temeiul art. 51 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, procurorul este în drept să pornească o acțiune civilă împotriva învinuitului, inculpatului sau a persoanei care poartă răspundere materială pentru fapta comisă, acționând în interesele statului, pe când la caz, procurorul nu a înaintat o atare acțiune. Din ansamblul considerentelor care preced, rezultă că cheltuielile judiciare suportate pentru instrumentarea acestei cauze urmează a fi acoperite din bugetul de stat, acestea neputând face obiectul unei rambursări din partea inculpatului, în cazul în care ultimul nu le-a ordonat.

Având în vedere acestea, instanța de recurs conchide că, în prezenta cauză, nu se constată admiterea erorii de drept semnalate de procuror și prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar la judecarea acestei cauze în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 227-229, 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, neexistând vreun temei pentru admiterea recursului în sensul declarat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe Ascarov Serghei XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 22 ianuarie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion